Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia: E 53/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Sisämarkkinastrategia
Teemat: Tuottajavastuu, jätteiden sisämarkkinat

Euroopan komissio antoi tiedonannon sisämarkkinastrategiasta 21.5.2025 (KOM(2025) 500 lopullinen). Komissio esittää strategiassa ehdotuksia seuraaville vuosille sisämarkkinoiden kehittämiseksi. Ehdotukset sisältävät sekä sääntelyaloitteita että muita toimia, joita komissio suunnittelee toteuttavansa erityisesti vuosien 2025 ja 2026 aikana. Lisäksi strategiassa viitataan toimiin, jotka ovat jo käynnissä.

Ympäristöministeriö tarkastelee E-kirjeessä (E 53/2025 vp) seuraavia YM:n hallinnonalaan kuuluvia teemoja: tuottajavastuu, jätteiden sisämarkkinat.

Ympäristöministeriöllä ei ole huomautettavaa edellä mainittujen teemojen osalta E-kirjelmässä esitettyihin Suomen kantoihin. Ympäristöministeriö esittää kuitenkin seuraavia lisähuomioita, jotka on tärkeätä ottaa huomioon näitä aihealueita koskevassa ennakkovaikuttamisessa EU:ssa tai käsiteltäessä mahdollisia komission uusia lainsäädäntöehdotuksia.

Tuottajavastuu

Eri maiden tuottajavastuujärjestelmien yhdenmukaistamisessa, yksinkertaistamisessa ja digitalisoinnissa on kuitenkin tärkeätä jättää riittävä kansallinen liikkumavara ja kansallisten erityispiirteiden huomioon ottaminen esimerkiksi käytännön jätehuollon järjestämisessä.

Tuottajavastuussa olisi erittäin tärkeätä löytää EU-tasolla uusia keinoja ns. vapaamatkustajuuden karsimiseksi, erityisesti etäkaupan osalta. Keskeisiä toimia voisivat olla esimerkiksi tuottajavastuuta valvovien kansallisten viranomaisten valvontayhteistyön ja toimintamallien kehittäminen. Lisäksi olisi tärkeätä arvioida etäkaupan verkkoalustojen tarjoajien velvollisuutta hoitaa tuottajavastuuvelvoitteet tuottajien sijasta. Tuottajavastuun toimeenpanoon ja valvontaan liittyvät kysymykset tulisi saada mukaan myös EU:n markkinavalvonnan ja tullilainsäädännön uudistamista koskevaa keskustelua

Jätteiden sisämarkkinat

Kierrätettäväksi tarkoitettujen jätteiden kansainvälisten siirtojen helpottaminen tulee tehdä hyvin harkiten siten, että varmistetaan jätteiden päätyminen asianmukaiseen kierrätykseen, eikä lisätä jätteiden dumppausta ja laittomia jätesiirtoja.

Kiertotaloussäädös

Komissio on ilmoittanut valmistelevansa ehdotusta kiertotaloussäädökseksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Tavoitteet kierrätysmateriaalien markkinoiden vahvistamisesta ja resurssitehokkuuden parantamisesta ovat kannatettavia. Suomen näkökulmasta kiertotalousmarkkinoiden edistämiseksi keskeisiä uudistuskohteita ovat muun muassa nykyisten "ei enää jätettä" (End-of-Waste, EoW) - ja sivutuotekriteerien kehittäminen, uusioraaka-aineiden käyttöön kannustavat käyttöosuusvaatimukset sekä uudelleenkäytön edistäminen.